

Benedictus XVI

Ademhaling van de ziel,
oase van vrede

Catechesen over het gebed

uitgeverij

Betsaida

's-Hertogenbosch 2014

Inhoud

Voorwoord.....	7
1 Het gebed in de antieke heidense religies.....	11
2 Homo religiosus.....	17
3 De smeekbede van Abraham.....	25
4 Jakob vecht met God.....	35
5 Mozes als middelaar.....	43
6 Elia en de aanwezigheid van God.....	53
7 Het gebedenboek van de Bijbel: de Psalmen.....	61
8 Het gebed van Jezus.....	69
9 Jezus jubelt het uit.....	77
10 De weldaad van het bidden.....	85
11 In de leerschool van de Heilige Familie.....	93
12 Het gebed van Jezus bij het Laatste Avondmaal.....	101
13 Het hogepriesterlijke gebed van Jezus.....	109
14 Jezus' gebed in de Hof van Olijven.....	117
15 Het gebed van Jezus op het kruis (bij Marcus en Matteüs).....	125
16 De kruiswoorden van Jezus (bij Lucas).....	133
17 De stilte van het kruis.....	141
18 Maria bidt te midden van de leerlingen.....	149
19 Het gebed in de eerste christengemeenschap.....	157
20 De samenhang tussen gebed en naastenliefde (Hand 6,1-7).....	165
21 Het gebed van de eerste christelijke martelaar (Hand 7,53-60).....	173

22 De Kerk bidt voor de gevangen Petrus.....	179
23 Het gebed als gave van de Heilige Geest.....	185
24 Het vaderschap van God.....	193
25 Christus als 'Ja' en het 'Amen' van de Kerk (2 Kor 1,3-14.19-20).....	201
26 De mystieke beschouwing van God (2 Kor 12,1-10).....	209
27 God zegent zijn schepping (Ef 1,3-14).....	217
28 De zelfgave als de weg van het christelijke leven.....	225
29 Het gebed in de Apokalyps I (Apok 1,4-3,22).....	233
30 Het gebed in de Apokalyps II (Apok 4,1-22,21).....	243
31 De liturgie als leerschool van het bidden.....	251
32 Liturgie en persoonlijk gebed.....	259
Index.....	265
Personenregister.....	283

Voorwoord

Uw verlangen, dat is uw gebed; voortdurend verlangen, voortdurend gebed. Als gij uw gebed niet wilt onderbreken, onderbreek dan niet uw verlangen. Uw voortdurend verlangen is voortdurend spreken. Zwijgen zou betekenen, ophouden te beminnen. Het verkillen van de liefde is het verstillen van het hart; de gloed van de liefde is de kreet van het hart. Duurt de liefde, dan duurt het roepen; duurt het roepen, dan duurt het verlangen; duurt het verlangen, dan duurt de herinnering aan de rust.¹

De godsdienstwetenschapper Julien Ries, die door paus Benedictus XVI tot het kardinaat verheven werd en kort na het terugtreden van de paus overleed, heeft in zijn vele studies trachten aan te tonen dat de mens van nature een religieus wezen is: *homo religiosus*. In één van de catechesen in dit boek gebruikt paus Benedictus XVI de uitdrukking: *homo orans*, om aan te geven dat de mens van nature ook een biddend wezen is. In het hart

1 *Ipsum desiderium tuum, oratio tua est: et si continuum desiderium, continua oratio. (...) Si non vis intermittere orare, noli intermittere desiderare. Continuum desiderium tuum, continua vox tua est. Tacebis, si amare destiteris. (...) Frigus caritatis, silentium cordis est: flagrantia caritatis, clamor cordis est. Si semper manet caritas, semper clamas; si semper clamas, semper desideras; si desideras, requiem recordaris', Augustinus, *Enarrationes in Psalmos* 37,14, in: *PL* 36, 404 (in *Ps* 37,10); vertaling naar: L. Janssen (ed.), *Augustinus-Brevier*, Leuven, 1986, 664-665.*

van elk mens ligt een verlangen naar oneindigheid, dat hem doet verlangen en zuchten, smeken en danken. Als voorbeelden hiervan haalt paus Benedictus een aantal gebeden aan uit het Oude Nabije Oosten en uit het antieke Griekenland en Rome.

De oudtestamentische openbaring van God als een Persoon geeft aan het gebed een wezenlijk nieuwe dimensie. Bidden is niet louter de uitdrukking van een onbestemd verlangen naar oneindigheid, maar het antwoord van de mens, die zich persoonlijk aangesproken weet door God. Aan de hand van een aantal grote gestalten uit het Oude Testament illustreert paus Benedictus verschillende vormen van gebed: de smeekbede van Abraham, onze vader in het geloof; het gebed als een gevecht tussen Jakob en God; het bemiddelende gebed van Mozes; het vurige bidden van Elia in zijn ijver voor de Heer. Al deze vormen van oudtestamentisch bidden vinden we ook terug in het boek van de psalmen.

In Jezus krijgt het bidden een nieuwe diepte. De Eniggeboren Zoon van God openbaart ons hoe wij, als aangenomen kinderen, ons vertrouwwol tot onze hemelse Vader mogen wenden. In verschillende catechesen worden diverse aspecten van het gebed van Jezus behandeld, van zijn blijde jubel tot de stilte aan het kruis.

De leerlingen van Jezus laten zich vormen in de gebedsschool van de Heer. Paus Benedictus XVI voert ons langs de Heilige Familie, de apostelen en de eerste christengemeenschap als voorbeelden van gebed. Langs deze weg wordt de trinitaire dimensie van het christelijk bidden duidelijk, als een persoonlijke ontmoeting met de Vader, in Christus, door de Heilige Geest. Tenslotte

behandelt de paus in een aantal catechesen ook de samenhang tussen het persoonlijke, stille gebed en beschouwing en liturgie.

Deze bundel bevat een representatieve selectie van catechesen van paus Benedictus XVI over het gebed. Via gevarieerde deelaspecten wordt een onderwerp ontsloten, dat zowel verband houdt met het mysterie van God als met een oerverlangen van de mens. Paus Benedictus XVI nodigt ons doorheen deze teksten uit tot zorg voor de ademhaling van onze ziel. De paus wil eenieder bemoedigen om de weg te gaan die, door woestijn en strijd, voert tot de oase van vrede.

F. De Rycke

rector Sint-Janscentrum

's-Hertogenbosch